

Årsrapport – verksamhetsåret 2025 Färdplan Nära vård i Västernorrland

Omställningsarbete i samverkan Region Västernorrland, Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsviks kommun.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1. Inledning	4
2. Bakgrund – Nära Vård	4
3. Finansiering	5
4. Verksamhetsberättelse 2025	6
4.1 Utvecklingsarbeten som fortsätter	6
4.2 Prioriterade utvecklingsområden	7
4.3 Övriga utvecklingsarbeten.....	8
4.4 Länsstöd nära vård.....	9
4.5 Uppföljning.....	9
4.6 Trender 2025.....	9
5. Slutord.....	10

BILAGOR

Bilaga 1: Färdplan nära vård i Västernorrland 2025

Sammanfattning

Länsledning HälSams omställningsarbete till god och nära vård utgår ifrån godkänd färdplan beslutad tillsammans med högsta tjänsteledningen, det vill säga regiondirektören och kommundirektörerna. Färdplanen är därmed kommunernas och regionens gemensamma plan för omställningsarbetet med utgångspunkt i skola, socialtjänst samt hälso- och sjukvård.

Färdplanen som genomförandeplan är nytt för 2025 och ersätter tidigare programupplägg med stöd och samordning via Program god och nära vård i Västernorrland. I färdplanen beskrivs principer för omställningsarbetet respektive vilka utvecklingsområden/-arbeten som prioriteras innevarande år. Med färdplanen som riktninggivare arbetar kommunerna och regionen som åtta likvärdiga parter för omställning enligt riksdagsmål (nationella perspektivet) respektive länets politiska målbild (Västernorrlandsperspektivet). För att lyckas är samverkan internt och externt en förutsättning, exempelvis internt mellan avdelningar eller vårdnivåer och externt med andra myndigheter, intresse- och brukarorganisationer med flera. HälSams samverkanstruktur är viktig både för systemledning och för att stärka lokal samverkan.

Exempel på utvecklingsarbete 2025 är Handlingsplan skadligt bruk och beroende, Organisationsöverskridande multidisciplinärt demensteam, BarnSäkert 0 - 6. Utöver utvecklingsarbeten pekades fyra utvecklingsområden ut: utvecklad lokal samverkan, digitaliseringsomställning, påbörjad översyn av hemsjukvårdsavtal respektive breddinföra tidiga samordnade insatser för barn och unga. Samtliga utvecklingsprojekt från 2024 avslutades under året.

Digitaliseringsomställningen sker i samverkan med länets digitaliseringsråd. Gemensam ledning och styrning mellan dessa två chefsgrupperingar stärker systematiken och minskar risken för parallellt arbete. Denna samverkan har i sig utvecklats och stärkts under året och fortsätter in i 2026.

Färdplanen är ett nästa steg i länets omställningsarbete och innebär en övergång från brett utforskande av nya arbetssätt till fokusering inom gemensamt prioriterade områden. Syfte med färdplanen är tydlighet i riktning respektive ledning och styrning för ökad omställningstakt och fler införanden av gemensamma arbetssätt. Delmålet 2025 var att komma i gång med arbetet inom samtliga utvecklingsområden. Detta har länsledning HälSam till stor del lyckats med som en start.

Framåt blir det viktigt att konkretisera och sätta delmål, att förankra arbete som pågår samt avsätta resurser för de utvecklingsarbeten som pekas ut och till den nivå som avses gällande omställningstakt. Framåt blir det också viktigt att kommunicera det arbete som pågår och säkerställa delaktighet i samtliga organisationer. Ny lagstiftning träder i kraft 2026 under benämningen *Nästa steg i omställningen till god och nära vård* (proposition 2025/26:19) som ställer ytterligare krav på kommunerna och regionen i pågående omställningsarbete.

1. Inledning

I denna rapport sammanfattas Länsledning HälSams arbete avseende Färdplan nära vård i Västernorrland för verksamhetsåret 2025.

Färdplanen är länsledningens genomförandeplan för omställningen till god och nära vård. Planen beslutas av Länsledning HälSam i samråd med kommundirektörerna respektive regiondirektören i Västernorrland. Förankring upp till högsta tjänstenivå är viktig i och med att färdplansarbetet utgår ifrån skola, socialtjänst samt hälso- och sjukvård men berör fler verksamheter inom kommun och region, exempelvis kommunikation, IT, ekonomi och juridik. Dessa verksamheter påverkas direkt eller indirekt av omställningsarbetet via ny lagstiftning, nationella riktlinjer respektive färdplanen som riktningsgivare för länets arbete och upplägg.

2025 års färdplan antogs på Länsledning HälSams möte i januari. I planen beskrivs bland annat övergripande principer för utveckling och införande av arbetssätt i samverkan, prioriterade målgrupper respektive utvecklingsområden och aktiviteter för innevarande år. Överenskommelsen gäller till och med 2027 med årlig revidering.

Färdplanen som genomförandeplan för omställning i samverkan kommun och region är nytt från och med 2025. Planen innebär en fokusering av omställningsarbetet inom gemensamt prioriterade områden (från tidigare brett utforskande). Planen med tillhörande arbete ersätter tidigare Program god och nära vård i Västernorrland som avslutas. Utvecklingsarbeten som fortsätter, som programmet var ett stöd till, ingick i Färdplanen för 2025.

2. Bakgrund – Nära Vård

Att skapa arbetssätt där våra invånare upplever vården och omsorgen trygg och tillgänglig med hög delaktighet är ett länsgemensamt politiskt uppdrag. Västernorrlands arbete är en del av en nationell omställning under benämningen Nära Vård. En fokusflyttning från sjukdom och behandling i senare skeden till mer hälsofrämjande och förebyggande insatser med primärvården som nav (kommunal resp. regional hälso- och sjukvård inkl. privata vårdgivare).

Omställningen till nära vård syftar till kontinuitet och ökad trygghet för både vård-/omsorgstagare och vård-/omsorgsgivare, bättre hälsa, ökat välmående och en välfärd i balans. För att lyckas med det behöver vården och omsorgen utveckla och stärka arbetssätt som utgår ifrån invånarnas behov, är främjande och förebyggande och involverar den enskilde. Nära vård är ett nationellt samlingsbegrepp och en del av den välfärdsomställning som pågår i Sverige.

Arbetet i länet omfattar all kommunal och regional verksamhet med utgångspunkt i socialtjänst, skola samt hälso- och sjukvård under gemensam politisk målbild och avsiktsförklaring. Tillsammans ställer vi om välfärden med fler gemensamma arbetssätt med individen i fokus. Den politiska målbilden illustreras i figur 1, En god, jämlik och trygg vård för individen år 2030.

Figur 1: Länsgemensam politisk målbild och avsiktsförklaring, God och Nära Vård i Västernorrland 2030.

I figuren beskrivs fyra delmål enligt nedan. Tillsammans utgör delmålen visionen för Västernorrland år 2030 avseende nära vård, en god, jämlik och trygg vård för mig som invånare.

- Delmål 1, jag har en vård som är tillgänglig för mina behov
- Delmål 2, jag har en kontinuitet i min kontakt med vården
- Delmål 3, mitt behov är i fokus och jag är delaktig i min egen vård
- Delmål 4, vården är hälsofrämjande och förebyggande för min hälsa

3. Finansiering

Utvecklingsarbete enligt färdplan finansieras gemensamt av kommun och region. Det är Länsledning HälSams ansvar att styra resurser, personal och ekonomi, på det systematiska sätt som länsledningen önskar. Olika upplägg kan gälla för olika arbeten vilket också var fallet under 2025.

Utöver enskilda utvecklingsarbeten avsätter Länsledning HälSam gemensamma resurser för stöd och samordning av färdplansarbetet på länsnivå. Stödet benämns *Länsstöd nära vård* och i det ingår stöd till Länsledning HälSams att leda färdplansarbetet respektive stöd till enskilda utvecklingsarbeten (i den omfattning som länsledningen beslutar om). Länsstödet består exempelvis i frågor som rör kommunikation, förändringsledning, processledning, direktiv och planer, uppföljning av färdplanen inkl. årlig revidering, omvärldsbevakning med mera. Kostnaden för länsstödet delas lika mellan kommun och region (50/50) och beslutas årligen av Länsledning HälSam. Se vidare 4.4.

För finansiering av färdplansarbetet är statliga stimulansmedel en möjliggörare. För året 2025 rekviderade både kommunerna och regionen medel via Socialstyrelsen och Förordning (2024:1253) om stadsbidrag till kommuner och regioner för utveckling av en god och nära vård.

4. Verksamhetsberättelse 2025

Verksamhetsberättelse för 2025 redovisas utifrån färdplanens upplägg avseende utvecklingsarbeten respektive utvecklingsområden i avsnitt 6 bilaga 1. Därutöver beskrivs också andra aktiviteter som genomförts till följd av färdplansarbetet och beslut fattade av Länsledning HälSam.

4.1 Utvecklingsarbeten som fortsätter

Tre arbeten omnämns i Färdplanen under *Utvecklingsarbeten som fortsätter*. Dessa tre redovisas nedan, utan inbördes rangordning, tillsammans med en sammanfattning av utfört arbete 2025.

1. Fortsatt utvecklingsarbete enligt *Handlingsplan Beroende och Skadligt bruk* som förberedelse inför förväntade samsjuklighetsreformen 2027.

Utfall: Arbete i linje med regeringsuppdraget som den nationella samsjuklighetsdelegationen utarbetar. Västernorrlands arbete påbörjades 2022 och är ett flerårigt utvecklingsarbete med fokus på beroendevården. Framför allt tidiga insatser inom primärvård och socialtjänst med utvecklad samverkan internt och mellan kommun och region. Arbetet är samtidigt en förberedelse inför samsjuklighetsreformen och den lag som väntas träda i kraft 1 juli 2027. Under 2025 startades lokalgeografiskt arbete upp i samtliga kommundelar. Tre tilläggsuppdrag hanterades:

- Utreda förutsättningar för särskilda hälsocentraler att arbeta med psykosociala team.
- Utreda förutsättningar för att gemensamt bedriva HVB-hem och/eller upphandla HVB-hem.
- Länsgemensam rutin för drogscreening (godkändes av Länsledning HälSam 260123).

2. Breddinförandet av samverkansmodellen *BarnSäkert 0-6 år* och uppföljning av det.

Utfall: Utvecklingsarbete i projektform i syfte att upptäcka psykosociala riskfaktorer i små barns uppväxtmiljö. Arbetet startade som pilot 2022 med succesiv övergång till fullskalig implementering av arbetssätt i samverkan mellan barnvårdens sjuksköterskor och socialtjänstens familjebehandlare. Vid projektavslut (hösten 2025) tillämpar samtliga barnvårdscentraler (30 st.) BarnSäkert som arbetsmodell i länet. Länsledning HälSam beslutade att följa upp implementeringen mars 2027. Slutrapport är upprättad.

3. Projektet *Organisationsöverskridande multidisciplinärt demensteam* med pilot i Örnsköldsvik fortsätter och utvärderas för eventuellt breddinförande därefter.

Utfall: Utvecklingsarbete med start 2023 genom pilot i samverkan mellan Örnsköldsviks kommun och Region Västernorrland. Projektet syftar till att förbättra vården för personer med demenssjukdom från utredning till behandling och stöd efter diagnos genom teambaserat arbetssätt med flera yrkesgrupper från både kommun och region. Projektet avslutades under hösten 2025 med gott resultat varefter Länsledning HälSam beslutade om breddinförande. Uppdrag gavs december 2025 till länets lokala samverkansgrupper (LSG) äldre HälSam. Breddinförandet bedöms pågå under hela 2026 med löpande uppföljning och lägesavstämning december 2026. Slutrapport är upprättad.

Utöver namngivna utvecklingsarbeten slutfördes även:

- Samverkan för påverkbar slutenvård, Projekt i samverkan mellan Sundsvalls Kommun och Region Västernorrland. Slutrapport är upprättad.
- Barn som lever med föräldrar som dör, Projekt i samverkan mellan Sundsvalls Kommun och Region Västernorrland. Slutrapport är upprättad.
- Barn och unga i Ånge, utvecklingsarbete i samverkan mellan Ånge kommun och Region Västernorrland

Vid intresse av slutrapporter för ovan nämnda arbeten. Kontakta Länsledning HälSam via länsstöd nära vård: naravard@rvn.se eller HälSams samverkanskoordinatorer: Halsam@kfvn.se

4.2 Prioriterade utvecklingsområden

Fyra utvecklingsområden omnämns i Färdplanen under *Prioriterade utvecklingsområden*. Dessa fyra redovisas nedan, utan inbördes rangordning, tillsammans med en sammanfattning av utfört arbete 2025.

1. *Utvecklad lokal samverkan (LSG)* – HälSamstrukturen med lokala samverkansgrupper för barn och unga, vuxna respektive äldre måste komma ingång på allvar för det är på lokal nivå omställningen kan ske. Under 2026 hade Länsledning HälSam som mål att säkerställa att lokal samverkan fungerar i alla kommundelar samt säkra upp det administrativa stödet till dessa grupper.

Utfall: Lokala samverkansgrupper finns vid utgången av 2025 i hela länet (ca 15 st.). Flera grupper är ingång med sitt arbete men inte alla. Lokala samverkanskoordinatorer har tillsatts och finns nu som stöd i det lokala samverkansarbetet under 2025 var just tillsättandet av koordinatörer på lokal nivå en prioritering. From 2026 och framåt ses dessa koordinatörer som en del av HälSams samverkansstruktur och inte endast för färdplansarbetet. Arbetet att stärka lokal samverkan finns med i Färdplan 2026, bl.a. med förtydligande av LSG:ernas uppdrag respektive representation som saknas.

2. Digitaliseringsomställning – genomgående för hela färdplanstiden är digitaliseringsomställningen en viktig och prioriterad fråga. Nedanstående utvecklingsarbeten genomfördes som del av utvecklingsområdet i samverkan mellan Länsledning HälSam och Digitaliseringsrådet.
  - *SIP på distans:* Arbetssättet Samordnad individuell plan (SIP) behöver utvecklas mer jämlikt och följsamheten till arbetssättet behöver öka. Därefter kan andelen SIP på distans också öka, dvs SIP genomförda närmare hemmet med hjälp av videomötesteknik. SIP som utvecklingsområde har pågått i många år och 2025 slutförde Länsledning HälSam en påbörjad förstudie respektive beslutade om gemensam utbildningsinsats 2026 vars förberedande arbete påbörjades direkt. Utvecklingsarbetet finns med i Färdplan nära vård 2026.
  - *Utvecklad distansvård:* Kartläggning genomförs för att samla kunskap om vilka utvecklingsarbeten respektive arbetssätt som genomförts, pågår eller planeras inom monitorering, medicinska bedömningar på distans respektive digitala vårdkontakter

i nom kommunerna och regionen i Västernorrland. Kartläggningen redovisades under hösten inkl. förslag till nästa steg. Utvecklingsarbetet finns med i Färdplan nära vård 2026 med fokus på hemmonitorering i primärvård respektive säkra videomötestjänster.

- *Påbörja arbetet för sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation (SVOD):* Tidigare pausad förstudie återupptogs och slutfördes. SVOD som frivillig lagstiftning möjliggör delning av patientinformation mellan vård- och omsorgsgivare, internt och mellan huvudmän (med individens samtycke). Se Lag (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation för vilka målgrupper som lagen berör. Länsledning HälSam är positiv att gå vidare med tillämpning av SVOD och utvecklingsarbetet finns med i Färdplanen 2026 med målet nämndbeslut i alla organisationer och fortsatt utveckling av teknik och arbets sätt.

3. *Påbörja uppföljning av hemsjukvårdsavtal* i syfte att revidera och förbättra avtalet.

Utfall 2025: Länsledning HälSam har en arbetsgrupp i gång. Under året fokuserades arbetet på att öka kunskapen om vad en översyn innebär. En kartläggning slutfördes om "status andra läns hemsjukvårdsavtal", en kartläggning som resulterade i nationellt webinarium med SKR, Örebro och Jämtland/Härjedalen där dessa län delade sina arbeten att få nya avtal på plats (framtagande respektive implementering och uppföljning efter beslut om godkänt hemsjukvårdsavtal). Utvecklingsområdet finns med i Färdplanen 2026.

4. *Breddinföra tidiga samordnade insatser (TSI) för barn och unga* i alla kommuner.

Utfall: Fortsatt arbete att säkerställa att modell för lokal samverkan ska finnas i varje kommun. Exempelvis HLT (hälsa, lärande och trygghet) eller annan valfri modell. Lokalt arbete pågår som behöver följas upp. Utvecklingsområdet finns med i Färdplan 2026.

4.3 Övriga utvecklingsarbeten

Under året 2025 har en rad utvecklingsarbeten och förändringsaktiviteter genomförts i syfte att skapa förutsättningar för omställning till nära vård. Dessa har skett utifrån färdplanen och intentionen att skapa förutsättningar för de principer och/eller utvecklingsarbeten som färdplanen prioriterar. En sammanfattning redovisas i punktform nedan utan inbördes ordning.

- *Prediktion sköra äldre.* Utvecklingsarbete efter förstudie 2023. Syftet med initiativet är att utveckla arbets sätt med hjälp av bedömningsstödet PASTEL för att identifiera individer inom vården och omsorgen där tidiga insatser kan göra stor skillnad både för vård- och omsorgstagare respektive vård- och omsorgsgivare. Exempelvis sköra äldre. I november 2025 fattat länsledning HälSam beslut att utarbeta läns gemensam rutin enligt förslag. Arbetet finns med i Färdplanen 2026. Uppdraget gavs till det nystartade nätverket inom området.
- Gemensam samverkansdag skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård med fokus på utvecklad samverkanskultur. Dagen genomfördes den 3 november, Sundsvall, med ca 150 deltagare. Resultatet av dagen utgör planeringsunderlag för länsledning HälSams fortsatta arbete, exempelvis Färdplan nära vård 2026. Målgrupper: Länsledning HälSam,

länsamordningsgrupper (HälSam), lokala samverkansgrupper (LSG) HälSam, Digitaliseringsrådet, högsta tjänsteledning och politiskt förtroendevalda.

- Förvaltning *Delwebb God och nära vård i Västernorrland* för kommunikation om arbetet som pågår i länet. Delwebben har fokus på *Färdplan nära vård* men erbjuder insyn i fler arbetssätt som utvecklas eller tillämpas i linje med nationella riktlinjer respektive länets politiska målbild som rör nära vård. Delwebben drivs av Länsledning HälSam via kommunikatörsnätverk nära vård under samordning av länsstöd för färdplansarbetet. Webbadress: [God och nära vård Västernorrland](#)

4.4 Länsstöd nära vård

För omsättning av färdplanen i görande avsatte Länsledning HälSam gemensamma resurser för stöd och samordning. Dels stöd till Länsledning HälSam att leda och styra färdplansarbetet på strategisk nivå, dels stöd till prioriterade utvecklingsarbeten på operativ nivå. En sammanfattning av länsstöd 2025 framgår i tabellform nedan.

Länsstöd Färdplan nära vård i Västernorrland 2025			
	Omfattning (% av heltid)	Budget	Utfall
Länsövergripande samordning	100	1 000 000	1 000 000
Kommunikatör	50	500 000	500 000
Webbredaktör (vårdgivarwebb)	20	0	200 000
Förändringsledare/processtödjare utv. arbeten enligt färdplan	200	2 000 000	2 000 000
Samverkanskoordinator lokal nivå	200	2 000 000	2 000 000
Länskonferens (3 nov)		300 000	250 000
Utvecklingsmedel (omvärldsbevakning, workshops mm)		400 000	250 000
Summa	570	5 900 000	5 900 000

4.5 Uppföljning

Det ingår i länsledning HälSams uppdrag att utvärdera färdplansarbetet och anpassa utifrån behov. Uppföljning sker löpande på ordinarie möten, via årsrapport samt fördjupat vid behov. Varje enskilt utvecklingsarbete har vanligtvis en egen uppföljningsplan. Information om färdplansarbetet utgör också underlag för redovisning till statliga myndigheter exempelvis Socialstyrelsen i det fall att statliga stimulansmedel använts. Resultat av uppföljning utgör också underlag för planering av kommande års arbete exempelvis revidering av färdplan inför 2026.

4.6 Trender 2025

Trender för färdplansarbetet redovisas i punktform utan inbördes ordning:

- Färdplanen konkretiserar gemensam riktning för länet i omställningen till god och nära vård. En nödvändig konkretisering för att öka omställningstakten och gå från enstaka piloter och projekt till införande av arbetssätt för prioriterade målgrupper inom gemensamma utvecklingsområden.

- Färdplansarbetet är i linje med nationella rekommendationer, exempelvis Myndigheten för vård och omsorgsanalys slutsatser i utvärdering av omställningen till god och nära vård (mars 2025, Rapport 2025:1). Exempelvis gällande konkretisering, prioritering och samverkan.
- Färdplansarbetet innebär ett nytt sätt att arbeta i/av länsledning HälSam. Året 2025 har varit en uppstart där nya rutiner utarbetas inom länsledningen men också tillsammans med andra, exempelvis högsta tjänsteledningen (regiondirektören och kommundirektörerna) och digitaliseringsrådet.
- Lokal samverkan uttalas som särskilt viktig och flera uppdrag avseende gemensamma arbetssätt har getts till de lokala samverkansgrupperna (LSG HälSam), exempelvis breddinförande av multidisciplinära demensteam (MOD).
- Skolan, socialtjänsten samt hälso- och sjukvården har utvecklats till likvärdiga parter i färdplansarbetet. Färdplanen kombinerat med HälSam-strukturen skapar förutsättningar för ny lagstiftning och reformer som är på gång inom respektive område där krav på samverkan, förebyggande och främjande insatser ökar.
- Ingen av organisationerna uppfyllde kravet på lokal plan för genomförande enligt Färdplan nära vård 2025 i Västernorrland (se vidare avsnitt 3 bilaga 1).

5. Slutord

Övergång från omställning med stöd av program (programstyrning) till utvecklingsarbete underställt länsledning HälSam med gemensam färdplan har varit positivt. Upplägget har bidragit till tydligare ledning och styrning, ökad delaktighet och gemensamma prioriteringar i samverkan kommun och region. Framförallt i/av länsledningen själva. Färdplansarbetet 2025 innebar både en ambitionshöjning och ett nästa steg i länets omställning till god och nära vård.

Under 2025 har skolan utvecklats till en mer likvärdig part i färdplansarbetet tillsammans med socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Samverkan mellan länsledning HälSam och länets digitaliseringsråd har också stärkts. Kombinerat skapar detta förutsättningar för utveckling och införande av gemensamma arbetssätt som eftersträvas och för de målgrupper som särskilt omnämns.

Färdplanens prioriterade utvecklingsområden är omfattande och innebär arbete över tid, troligtvis flera år. Detta ställer krav på kontinuitet, uppföljning och kommunikation. I arbetet framåt är förankring av färdplansarbetet på flera nivåer fortsatt viktigt. Förankring mellan Länsledning HälSam och högsta tjänsteledningen och mellan Länsledning HälSam och verksamhetschefer, enhetschefer och medarbetare i respektive organisation. Politiskt förtroendevalda och samverkan med civilsamhälle bör också nämnas i detta sammanhang. Gemensamma aktiviteter bör, och ska enligt färdplanen, omsättas i lokala genomförandeplaner i varje organisation, ett mål som inte uppnåddes 2025. För att skapa kraft och nå längre ut med färdplansarbetet i varje organisation bör detta ses som en möjliggörare 2026.